

EESTI MAAÜLIKOOLI RAAMATUKOGU 2010. AASTA ARUANNE

SISUKORD

1. EESSÕNA
2. EELARVE JA RAHASTAMINE
3. KOGUDE ARENDAMINE JA KIRJELDAMINE
4. RAAMATUKOGU- JA INFOTEENUSED
5. ARENDUS- JA KOOSTÖÖ
6. TÖÖTAJAD

1. EESSÕNA

Eesti Maaülikooli raamatukogu on Eesti Maaülikooli tugistruktuuri üksus, mille põhiülesandeks on ülikooli õppe-, teadus- ja arendustegevuse informatsiooniga varustamine. Vastavalt EV Valitsuse korraldusele täidab raamatukogu üldkasutatava teadusraamatukogu ülesandeid. 2008. aastal hakati teadusraamatukogude tegevuskulusid rahastama ka riigieelarvest. Selleks loodi riigieelarvesse eraldi rida mahuga 35 milj krooni aastas. Avalik-õiguslike ülikoolide rektorite vahel sõlmitud kokkuleppe kohaselt sai EMÜ raamatukogu sellest rahast 4%.

2009. aasta majanduslanguse tingimustes vähendati oluliselt riigieelarvet. Ka riigieelarvest toetust saavate avalik-õiguslike ülikoolide raamatukogude teavikute raha vähendati 5% võrra - 2008. aasta 60 miljoni asemel saadi 57 miljonit. Teised avalik-õiguslike ülikoolide raamatukogudega seotud summad – 35 miljonit krooni infrastruktuuri kuludeks ja 2,8 miljonit krooni ELNET Konsortsiumile – jäid samaks.

2009. aasta veebruaris vastu võetud esimese negatiivse lisaeelarvega vähendati äsja vastuvõetud riigieelarve tervikmahtu ca 7% võrra. Siiski jäi teadusraamatukogude rahastamine esimese lisaeelarve kärpest puutumata. Sellele järgnesid aga kaks täiendavat kärbet. Kõige suurem kärbe puudutas ELNET Konsortsiumi, mille kaudu soetatakse elektroonilisi andmebaase. Õnneks leiti ajutine lahendus: Euroopa Liidu struktuurfondide vahendite kaasabil loodi elektroonilise teadusinfo hankimiseks programm „E-teadusinfo“. Programm viiakse ellu Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna "Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu" meetme "Teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine" rakendamiseks. Programmi elluviijaks ongi ELNET Konsortsium, mis on asutatud raamatukogude avalike huvide ühiseks teostamiseks. Programmi kogumaksumus on ligikaudu 127 miljonit krooni. Programmi eesmärgiks on Eesti teadus- ja arendusasutuste ning teadusraamatukogude elektroonilise teadusinformatsiooniga varustatuse tagamine ning läbi selle Eesti teadus- ja arendustegevuse potentsiaali ja konkurentsivõime suurendamine. Selle programmi vahenditest kaetigi 2009. aasta andmebaaside soetamise puudujääk. Algselt oli programmi kestvuseks planeeritud 5 aastat, mis aga lühenes 4 aastale. Nii rahastatakse nendest vahenditest elektrooniliste andmebaaside oste ka aastatel 2010, 2011 ja 2012. Haridus- ja Teadusministeeriumi lubaduste põhjal taastub elektrooniliste andmebaaside rahastamine riigieelarvest 1913. aastal.

Oluline on võimalus laiendada sisseostetavate andmebaaside nomenklatuuri, mitte suurendada andmebaase saavate asutuste ringi. Avalik-õiguslike ülikoolide koosseisu mittek kuuluvad teadusasutused saavad elektrooniliselt kättesaadavaid teadusteavikuid kasutada teadusraamatukogude kaudu.

Riigieelarves vähendati ka ülikoolidelt tellitava riikliku koolitustellimuse rahasid, mis tõi kaasa ülikoolipoolse raamatukogu rahastamise vähendamise. See puudutas ka Eesti Maaülikooli raamatukogu – kärbe 4%. Eelarve pingelisust suurendas veel see, et ELNET Konsortsiumi ühishanke kava muutmise tõttu tuli EMÜ raamatukogul andmebaasidele juurde maksta 59 tuhat krooni.

Õnneks oli saanud EMÜ raamatukogu eemistel aastatel uue sisustuse ja ostnud uut tehnikat (arvutid, koopiaimasinad). Nii oli võimalik siiski panustada teavikute muretsemisele, prioriteediks e-teadusinfo.

Niisiis pöörati 2010. aastal erilist tähelepanu elektrooniliste kogude täiendamisele ja e-teenuste arendamisele. Raamatukogus on kasutada 21 elektroonilist andmebaasi, mille kaudu on lugejatele kättesaadavad ca 16 000 e-ajakirja ja 14 000 e-raamatut. Rohkem tutvustati ülikooli liikmetele elektroonilise teabe kasutamise võimalusi.

EMÜ raamatukogu tuli toime kogude kujundamise, arendamise ja komplekteerimise valdkonna e-teadusinfo hankimisega täies mahus, paberkandjal teavikute hankimist

piirati aasta lõpus oluliselt. Rahule võib jääda ka lugejatele suunatud raamatukoguteenuste arendamisega.

Eesti Maaülikool tunnustas 2010. aastal jätkuvalt raamatukogu, kasutades ja kaasates raamatukogu töötajaid ülikooli arendustegevusse. Kaalukaim oli osavõtt EMÜ arengukava, tegevuskava ning ülikooli arengut kindlustava koostöö ja vajalike tegevuste väljatöötamistest. Ülikooli arendus- ja tegevussuundadega kursis olek aitab raamatukogul teada saada oma lugejate vajadusi, ootusi ja pakkuda parimat teenuste kvaliteeti.

2. EELARVE JA RAHASTAMINE.

Peale eelmist, 2009. aastat, mis oli EMÜ raamatukogule finantside planeerimise seisukohalt väga keerukas, oli 2010. aasta stabiilsem. Eelmine aasta oli kulude planeerimise ja ümberorienteerumise seisukohalt andnud hea õppetunni. Eelmise aasta jääk oli isegi 748,4 krooni, sest seisuga 31. detsember ei olnud mitmete andmebaaside kasutuslitsentside arved veel tulnud.

2010. a raamatukogu eelarveks kujunes 5420,1 tuh krooni (2009. a – 4428,3; 2008. a. – 6608) sellest:

- Ülikooli üldfondist 2679,3 tuh krooni (2009. a – 1255,9; 2008. a – 3309,7)
- Haridus- ja Teadusministeeriumilt teavikute ostmiseks 1400 tuh krooni (2009. a – 878; 2008. a – 1700)
- Haridus- ja Teadusministeeriumilt tegevuskuludeks 1197,5 tuh krooni (2009. a – 1317; 2008. a – 1400)
- Tulud tasulistest teenustest 143,4 tuh krooni (2009. a – 77,1; 2008. a – 88,3)

Kulud 5420,1 tuh krooni (2009. a – 4428,3; 2008. a – 6608), sellest:

- Tööjõukulud 2670,8 tuh krooni (2009. a – 2750,3)
sellest koolituskulud 17,5 tuh krooni (2009. a – 9,1)
- Komplekteerimiskulud 2266,6 tuh krooni (2009. a – 1263,7)
sellest EMÜ 866,6 tuh krooni (2009. a – 385,7)
- Infotehnoloogiakulud 72,4 tuh krooni (2009. a – 5,9)
- Muud kulud 410,3 tuh krooni (2009. a – 315,2)

2009. aastaga võrreldes vähenesid tööjõukulud 79,5 tuh krooni võrra, komplekteerimiskulud suurenesid 1002,9 tuh krooni võrra. Komplekteerimissumma moodustas raamatukogu eelarvest 41,8%.

Tööjõukulude vähenemisel seetõttu, et sel aastal oli pisut rohkem haigestumisi, üks töötaja läks sünnituspuhkusele, aga asendustöötajat veel ei saanud ning põhiline – rekatoogimisprojektidele kulus vähem. Tööjärg jõudis jätkväljaanneteni, mille kirjete tegemine maksis vähem. Projektid jätkusid teisteski kogudes: EMÜ raamatukogu võõrkeelsete ajakirjade fondi (05-fond) kasutusfondi rekataloogimine ja märksõnastamine, EMÜ raamatukogu teadustööde fondi (T-fond) rekataloogimine ja märksõnastamine ja EMÜ raamatukogu arhiivfondi (P-fond) rekataloogimine ja märksõnastamine). Rekataloogimisse kaasati enamik raamatukogu töötajaid. Aasta lõpuks olid kõik eesti- ja võõrkeelsed raamatud avafondist ning teadustööd sisestatud e-kataloogi ESTER.

3. KOGUDE ARENDAMINE JA KIRJELDAMINE

Raamatukogu komplekteerimise suunaks on põllu- ja metsamajanduse, loomakasvatuse, veterinaarmeditsiini, maaelu ja maamajanduse, toiduteaduste, bioloogilise mitmekesisuse, keskkonnakaitse, taastuvate loodusressursside ning keskkonnasäästlike tehnoloogiatega seotud valdkondade alane informatsioon.

2010. a komplekteerimiselarve oli 2266,6 tuh krooni, sellest Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldas 1400 tuh krooni.

Kulutatud komplekteerimissumma jaotus järgmiselt:

Üldjaotus

	tuh krooni	%
E-teavikud	1 736,9	76,6
Teaduskirjandus	142,4	6,3
Õppekirjandus	148,5	6,6
Teatmekirjandus	14,8	0,7
Teadusperioodika	70,4	3,1
Eesti perioodika	63,6	2,8
Jätkväljaanded	90,0	4,0

Perioodikast moodustas teadusperioodika 87% (64 nimetust). 2010. aastal on jätkuvalt loobutud paber kandjal välisajakirjadest, millele oli juurdepääs andmebaaside kaudu olemas. Samuti uuriti põhjalikult ajakirjade kasutust ning koostöös instituutide

esindajatega mitmetest instituutidele ebaolulistest ja vähe kasutatud väljaannetest või asendada need teiste nimetustega.

2011. aastaks telliti 64 välismaist teadusajakirja ja jätkväljaannet:

15 nim. paberandjal (2010. a – 30; 2009. a. – 33)
 33 nim. online-versioonis (2010. a – 33; 2009. a. – 26)
 16 nim. nii paberandjal kui online (2010. a – 18; 2009. a. – 24)

Peamine võõrkeelse perioodika tellimuste vahendaja oli EBSCO. Venekeelsete ajakirjade tellimusi vahendavad KE Ajakirjanduse OÜ ning Lehepunkt AS. Eestikeelse perioodika tellimisel kasutati enim Eesti Posti vahendusteenuseid.

Raamatuid osteti kokku 306 tuh krooni eest, nendest teadusteavikuid 142,4 tuh kr.

Raamatud jagunesid valdkonniti (UDK jaotuse põhjal):

	UDK	tuh krooni	%
Filosoofia, sotsiaalteadus	1;3	5,8	1,9
Loodusteadus	5;57	26,4	8,6
Majandus	33	38,3	12,5
Tehnika	6	45,0	14,7
Arstiteadus	61	8,8	2,9
Veterinaaria	619	67,4	22,0
Põllumajandus	63	17,4	5,7
Metsandus	63-4	4,4	1,4
Loomakasvatus	636	1,4	0,5
Toit, liha	664	25,5	8,3
Muu	01,4,7,8,91	50,8	16,4
Sõnaraamatud, entsüklopeediad		14,8	4,8

Elektronkataloogis ESTER kajastub aruandeaasta lõpuks 37,7% kasutuskogu teavikutest ehk 107 403 eksemplarikirjet (2009. a – 97 086). Jooksvalt bibliografeeriti kõik uued ja rekataloogiti laenutatavad teavikud. Kasutuskogust on e-kataloogi sisestatud kõik eestikeelsed trükised, jätkati nii vene kui ka võõrkeelsete raamatutega ning alustati arhiivkogu ja teadustööde fondide sisestamist. ESTERisse lisandus aasta jooksul 10 317 (2009. a. – 18 534 ; 2008. a – 7 432), neist 1250 uut teavikut ja 9067 retrokirjet (2009. aasta näitajas vastavalt 1090 uut teavikut ja 17 444 retrokirjet). Kõik kirjeldatakse *de visu*. Uute raamatute puhul teeb raamatukirje valmis üks inimene, k.a liigitab ja märksõnastab. Retrokirjete puhul on võimalus kirje tegemine jaotada mitme töötaja vahel. Nii on kaasatud ka neid inimesi, kelle põhitööks ei ole kataloogimine ning

tööjõudlus on suurem. Rekataloogimisele eelnes kogude sisuline läbitöötamine, mis sai alguse juba eelmisel aastal. Toimus ka jätkväljaannete inventuur. FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) depooaraamatukoguna saame FAO trükiseid, mis samuti sisestatakse elektronandmebaasi. FAO trükiseid on arvele võetud 1388.

Kogud täienesid ka vahetuse ja annetuste teel saadud väljaannetega. Trükiste vahetuspartnereid on järjest vähemaks jäänud: 4-lt partnerilt 10 perioodilise väljaande aastakäiku. Annetati 391 trükist.

Kuigi Eesti Maaülikooli raamatukogu ei ole arhiivraamatukogu, säilitatakse ka meil valikuliselt trükiseid kogus, mida on tinglikult nimetatud arhiivkoguks. Sellesse kogusse pannakse

- üks eksemplar raamatukokku saabunud Eestis ilmunud trükistest, mis on Eesti Maaülikooli tegevusvaldkondadega seotud (põllumajandus, veterinaaria, loomakasvatus, metsandus, tehnika, majandus, keskkonnakaitse jne)
- üks eksemplar igast Eesti Maaülikooli trükisest

Arhiivkogu täiendatakse esmajoones sundeksemplarina saadud trükistega. Raamatukogu saab Eesti trükitoodangu osalist, põllumajandusalast sundeksemplari.

Arhiivkogus oli aasta lõpuks 5300 trükist.

EMÜ raamatukogus oli 2010. aasta lõpuks 11 877 väitekirja, millele lisandus aasta jooksul 32. Sellest kogust kustutasime 8059 teadustööd, mis andsime üle Eesti Põllumajandusmuuseumile, kuhu me ka varasematel aastatel oleme neid saatnud. Nüüd on EMÜ raamatukogus 3850 käsikirjalist teadustööd - Eesti Maaülikoolis või Eesti Maaülikooli töötaja poolt mujal kaitstud magistri- või doktoriväitekirja.

Aasta alguses, 7. jaanuaril andis Eesti Maaülikooli rektor välja korralduse nr 25-RR *Eesti Maaülikooli raamatuvara alvelevõtmise kord*, mille kohaselt peavad kõik ülikooli struktuuriüksused oma uued hangitud raamatud tooma raamatukokku arvelevõtmiseks ja kirjade sisestamiseks e-kataloogi ESTER. Selle töö jaoks määrati raamatukogus üks töötaja, kes oleks ühtlasi ka sidepidajaks raamatukogu ja struktuuriüksuste vahel. 2010. aastal sisestati e-kataloogi struktuuriüksuste poolt ostetud 500 raamatut.

Eesti Maaülikooli teadus- ja arendustöök on kõige olulisem elektroonilise teadusinformatsiooni olemasolu. Vaatamata eelarvete kahanemisele on suudetud säilitada järjepidev e-teavikute hankimine eelkõige tänu ühishangetele.

E-ressurssidele kulutati 1 736,9 tuh krooni, ehk 76,6% teavikute summast. Peaaegu kõik andmebaasid on soetatud ühisostudena koos teiste Eesti ülikoolidega. Kasutajatele pakutakse 19 teadusajakirjade ja 2 e-raamatute andmebaasi, milles on ühtekokku ca 16 000 nimetust teadusajakirju ja üle 14 000 e-raamatu.

Lisaks e-teavikute ühishankele ostis raamatukogu jätkuvalt põllumajandusliku suunitlusega referaatandmebaasi CAB ja digitaalsete ressursside kasutamist ja haldamist hõlbustava e-ajakirjade koondkataloog EBSCO A-to-Z kasutusõigused.

Instituutide hinnangul on olulisematele andmebaasidele juurdepääs olemas.

2010. aastal jätkus kogude pidev korrastamine. Avakogus muudatusi ei toimunud, küll aga tegeldi selle kvaliteedi parandamisega. Rekataloogimise käigus korrastati ja puhastati fonde. Parema haldamise huvides paigutati ümber kogu venekeelse perioodika fond. Sorteeriti kolimisjärgselt kogudest eraldatud trükiseid ning koostati arvele võtmiseks või rekataloogimisele minevate trükiste pingerida. Läbitöötamata kogusid on veel palju - suurem osa venekeelsest fondist, autoreferaadid ja annetuste teel saanud trükised.

Aasta alguses toimus ka jätkväljaannete inventuur ja alustati arhiivkogu koostamise ja haldamise põhimõtete väljatöötamist. Kogude korrastamise käigus sorteeriti välja ka parandamisele minevad trükised ja viidi avakogust kinnisesse hoidlasse haruldased trükised. Kogudest kustutati 11 417 raamatut ja 581 jadaväljaannet - üleliigsed eksemplarid, füüsiliselt lagunenu, sisult vananenud venekeelne kirjandus ja perioodika. Eesti Maaülikooli raamatukogu säilitab 6 nimetust eesti ajalehti:

1. Maaleht
2. Postimees
3. Äripäev
4. Eesti Põllumajanduse Akadeemia
5. Eesti Põllumajandusülikool
6. Eesti Maaülikool

Ülejäänute ajalehtede aastakäigud kustutati, jättes alles vaid jooksva ja eelmise aasta ajalehed. Kokku kustutati 435 ajalehtede aastakäiku, alles jäi 102 aastakäiku ajalehti. Ajakirjade aastakäike kustutati 146, põhiliselt eestikeelsed. Jätkväljaandeid ei kustutatud, sest eelmisel aastal toimus jätkväljaannete inventuur, mille käigus fond puhastati.

Trükiseid parandati kohapealsete vahenditega 123 raamatut, 88 brošüüri lasti ümber kõita spiraalkõitesse.

2010. aastal oli bibliograafiatöös lisaks põhitööle, jätkväljaannete bibliograferimisele, esmatähtis artiklite andmebaasi ISE (Index Scriptorum Estoniae) korrastamine. Artiklite andmebaasi ISE on aastatel 2009-2010 konverteeritud Eesti raamatukogudes loodud erinevaid andmebaase. Sellest tulenevalt on andmebaasis dublettkirjeid. 2011 a jooksul peame likvideerima dubletid nende väljaannete osas, mille artikleid hetkel ise sisestame. Samuti tuleb korrastada meie raamatukogu teemavaldkondade piires autorite nimekujud, vajadusel koostada normkirje. EMÜ raamatukogu on ühe teemabaasi – põllumajandus – haldaja.

Raamatukogu bibliograafiaosakond sisestab ja märksõnastab ESTERisse artikleid 29-st väljaandest: 11-st põllumajanduslikust ajakirjast, 4-st aastaraamatust ja 16-st teadustööde kogumikust, lisaks veel erialased teadus- ja konverentsikogumikud. E-kataloogi ISE lisandus aasta jooksul ca 2230 artiklikirjet koos sisu avamisega (st liigitamine, märksõnastamine, anoteerimine) ja 32 isikunimede normkirjet ja veel 123 isikunimede normkirjet e-kataloogi ESTER. Aruandeaasta lõpuks on ajavahemikul 1999-2010 sisestatud e-kataloogi ISE 16085 artiklikirjet.

EMÜ raamatukogu püüab väga intensiivselt sisestada oma kogudes olevaid teavikuid e-kataloogi ESTER. Sellesse on kaasatud kõik töötajad, kellel on selleks kompetentsi.

2010. a varustasid bibliograafia osakonna töötajad rekataloogimisprojektide raames autoreferaatide ja teadusartikleid (separaate) märksõnadega.

Bibliograafiaosakonna eestvõttel toimub ka näituste korraldamine. Koostatakse nii teema- kui isikunäitusi, foto- ja kunstinäitusi, pannakse välja ka Rahvusraamatukogu rändnäitusi. Näituste koostamiseks tuleb sõlmida kokkuleppeid nii instituutide, teadlaste, kultuuri ja kunstiinimestega, kui ka näituse valdajatega. Iga näituse korraldamisega kaasneb põhjalik bibliograafiline uuring. Näituste korraldamisse ja kujundamisse kaasatakse teisi raamatukogu töötajaid, kuid põhivastutus on bibliograafidel.

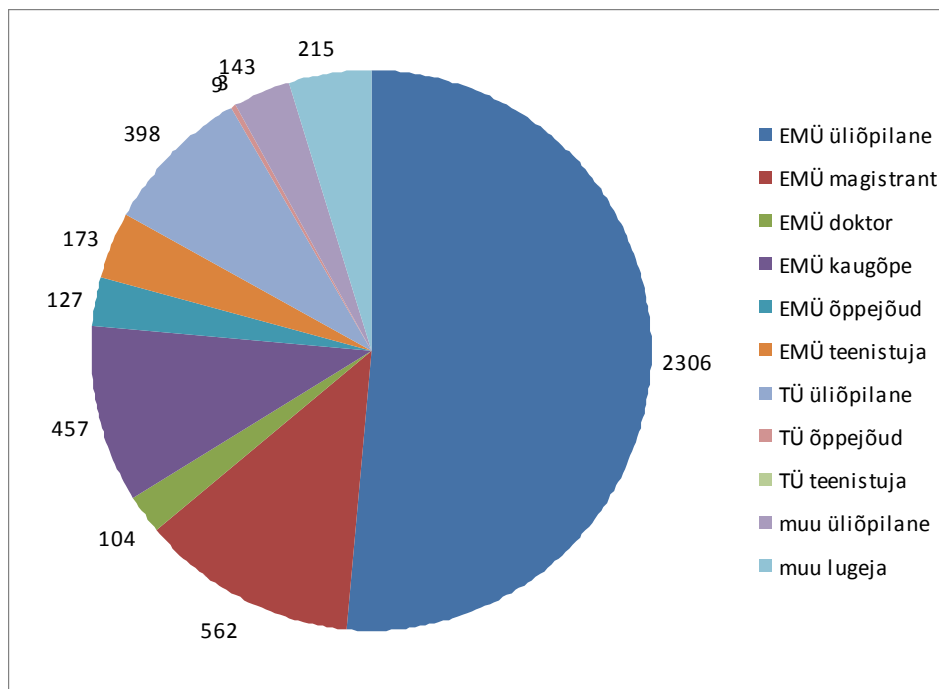
Bibliograafiaosakonna vastutusalasasse kuulub ka raamatukogu kodulehe haldamine ja korrastamine, uudisterubriigi täiendamine.

Raamatukogu väikese koosseisu tõttu on bibliograafid valmis lugejaid teenindama ka teabekeskuse letis, vastates infopäringutele, kuid vajadusel ka printima/paljundama, lugejaid juhendama ja hoidlatest kirjandust otsima.

Raamatukogus vastati 2010. a kokku 956 infopäringule (sh 286 elektrooniliselt).

3. RAAMATUKOGU- JA INFOTEENUSED

Aruandeaasta lõpuks oli raamatukogul 6212 registreeritud kasutajat (2009. a – 5762; 2008. a – 5308), neist väljastpoolt Eesti Maaülikooli 768 ehk 12,4 % (2009. a – 10 %).

EMÜ üliõpilane	2306
EMÜ magistrant	562
EMÜ doktor	104
EMÜ kaugõpe	457
EMÜ õppejõud	127
EMÜ teenistuja	173
TÜ üliõpilane	398
TÜ õppejõud	9
TÜ teenistuja	3
muu üliõpilane	143
muu lugeja	215

Lugejate arvu suurenemine näitab, et raamatukogul on soodus asukoht. Tänu raamatukogu teenuste laialdasemale tutvustamisele on meid omaks võtnud nii ülikooli liikmed, kui lugejad väljastpoolt. Raamatukogu on püüdnud igati oma teenuseid ja võimalusi reklaamida (infovoldikud, näituste jm. ürituste korraldamine ja reklaamimine). Raamatukogu kodulehel on alati värsket info andmebaaside katsetuste kohta, jooksvalt värskendame uudiskirjanduse osa, RVL-tellimiste vorm on lihtsamaks ja arusaadavamaks tehtud, ka päringute osa toimib. Uudistes leiavad käsitlemist huvipakkuvad sündmused raamatukogus (näit. näitused, muudatused lahtioleku aegades jne.)

Raamatukogu teenuseid kohapeal (avariulitel oleva perioodika kohalkasutus, arvutite kasutamine, paljundus- ja printimisteenused) on võimalik kasutada kõigil külastajatel, selleks ei pea olema raamatukogu registreeritud lugeja. Koju laenutatakse teavikuid kõigile registreeritud kasutajatele. EMÜ raamatukogu lugejaks võivad registreerida end kõik.

Kooskõlas lugejate arvu suurenemisega suurenevad ka laenutuste ja külastuste arvud: laenutusi registreeriti kokku 39 905 (2009. a – 34 415; 2008. a – 39 959) ja külastusi 112 210 (2009. a – 127 511; 2008. a – 105 427). Külastuste suurenemisele aitavad kaasa nii raamatukogus korraldatavad üritused, võimalus kasutada rühmatööde, koosolekute ning seminaride jaoks ruume, kui ka raamatukogu töökeskkonna pidev arendamine.

Trükiste kojulaenus on pidevalt suurenenud. Aruandeaastal laenutati trükiseid koju 38 861 (2009. a – 33 935; 2008. a – 29 959, 2007. a – 20 111). Ka teavikute kohalkasutus hakkab suurenema: 2010. a – 1044; 2009. a – 480; 2008. a – 544, 2007. a. – 327). Perioodika ja avakogust kasutatavate trükiste kasutamist ei registreerita.

Laenutuste kasv on tingitud kindlasti sellest, et pidevalt lisandub e-kataloogidesse ESTER ja ISE kirjeid. Uued raamatud ja ajakirjad sisestatakse operatiivselt, rekataloogimise tõttu avanevad üha uued võimalused.

EMÜ liikmetele on raamatukogu vahendusel kättesaadavad 21 sidusandmebaasi ligikaudu 16 000 teadusajakirja täisteksti või referaadiga ning üle 14 000 e-raamatu.

2010. a. andmebaaside kasutusstatistikat võimaldasid vaadata järgmised baasid (allalaaditud artiklite arv st loeti, salvestati või tehti väljatrükk):

Blackwell Synergy: 6 744 artiklit

JSTOR/Biological Science Collection: 4140 artiklit

EBSCO andmebaasid: 9 083 artiklit

SpringerLink: 1304 artiklit

Wiley Interscience: 855 artiklit

ScienceDirect: 3523 artiklit

Kokku: 27 569 artiklit

Raamatukogu kodulehe kaudu on tehtud võimalikuks kasutada e-andmebaase, siseneda E-kataloogi ESTER, lugeda teadustööde täistekste ja kasutada muid e-teenuseid (päringud, RVL-tellimused).

Raamatukogu kodulehe külastusi oli 2010. aastal 16 958, ehk keskmiselt 46,46 külastust päevas. Külastatavus oli hooajaline: kõige madalam detsembris ja juunis-juulis.

73% külastajatest tuleb Eesti Maaülikooli emu.ee lehe kaudu. Põhiliselt sisenetakse avalehelt ja sealt enim valitud viited on:

Lahtiolekuajad – 14%

E-kataloog ESTER – 15%

Andmebaasid – 20 %

Laenutuse pikendamine – 5,7%

Võib-olla on huvitav ka teadmine, et 1,9% külastajatest valivad inglise keele.

Aasta jooksul laekus 745 infopäringut, neist kodulehe vahendusel vaid 32 korral. Leidumus- ja faktipäringute kõrval esitatakse veel küsimusi elektrooniliste teavikute kättesaadavuse ning andmebaaside kasutamise seotud probleemide kohta.

Raamatukogudevahelise laenutuse teenuse kasutajate ja teistest raamatukogudest tellitud trükiste arv kõigub aastati: 2010. a – 153; 2009. a – 114, 2008. a – 231, 2007. a – 273, 2006. a – 162 tellimust. Sidusrežiimis kättesaadavate elektrooniliste ajakirjade arvu kasvuga ja nende kasutamise suurenemidega ei ole kadunud artiklikoopiate tellimised. Uuemate erialaste teadusraamatute osas on raamatukogu suutnud enamuse teadlaste soove rahuldada ja raamatud kogusse muretseda. Eesti teadusraamatukogudes puuduvaid materjale tellitakse peamiselt Põhjamaadest, USAst ning Saksamaalt. EMÜ on maailma põllumajandusraamatukogusid ühendava organisatsiooni AGLINET liige, mille liikmete vahel on kokkuleppe kohaselt RVL teenus tasuta. Artiklite koopiade edastamiseks kasutame programmi Ariel, s.o. elektrooniline dokumendivahetus, mis võimaldab operatiivselt ja postikuludeta edastada tellitud koopiaid.

Laekunud tellimuste arv meie kogudes leiduvatele trükistele kõigub samuti üle aasta: 2010. a – 37, 2009. a – 87, 2008 .a. – 37, 2007. a – 64, 2006. a - 43 tellimust.

Raamatukogu ruumides on võimalik kasutada sülearvuteid. Kogu raamatukogus on *wifi*-internetiühendus. Teabekeskuses uuendati koopiamasinat printimislahendusi, et nii lugejatel kui ka töötajatel oleks kiirem ja mugavam printida. Lugejatel on võimalus igast raamatukogu arvutist printida ja tellitud või paljundatud materjali otse lugeja meilile tellida. Ka töötajad saavad oma töökoha arvutist teabekeskusesse dokumente printimiseks

saata. Raamatukogu külastajad saavad kasutada spetsiaalselt CAD-lahenduste jaoks hangitud tööjaama individuaaltöö kabinetis. Kõigist lugejaarvutitest-terminalidest on võimalik töid teabekeskuses välja printida nii värviliselt kui must-valgena.

Lugemissaali avakogu ei ole küll suur, praegu 3353 laudimeetrit. Avaliku hoidlaruumi pindala tõttu ei ole seda kogu võimalik ka oluliselt suurendada. Avalikuks kasutamiseks on eesti- ja võõrkeelne kirjandus. Avahoidlasse paigaldati juurde uudiskirjanduse riul. Kirjanduse tutvustamiseks vahetati pidevalt uudiskirjanduse riulite väljapanekut ja korraldati teemanäitusi, mis aitas märgatavalt kaasa laenutuse suurendamisele. Enamkasutatavate trükiste puhul korrigeeriti laenutähtaegu, paljude puhul anti võimalus Minu ESTERi kaudu laenutähtaega korduvalt pikendada. Kinnisesse hoidlasse suunati jätkuvalt ajakirjade vanemaid aastakäike.

Esmakursuslastele ja teistele soovijaile korraldati 4 tundi raamatukoguõppust, kuid kahjuks ei ole ülikoolis tervikuna raamatukogu tutvustavat kursust õppeprogrammi lülitatud. Seetõttu nõustasid ja juhendasid bibliograafid õppeaasta kahe esimese kuu (september, oktoober) jooksul kõiki esmakordselt raamatukokku tulnud külastajaid, tutvustati nii e-kataloogi ESTER, artiklite andmebaasi ISE kui ka enamkasutatavaid teadusandmebaase. Lugejate ruumides ja teabekeskuses liiguvad valvebibliograafid.

Ka erialainfo otsingut õpetati vastavalt tellimustele. Raamatukogus korraldatud ürituste ajal tutvustati samuti soovijaile raamatukogu ruume ja –teenuseid, e-kataloogi ESTER ja e-andmebaase.

5. ARENDUS JA KOOSTÖÖ

2009. aastal hakati raamatukogus kasutama repositooriumi DSpace, kuid see vajab arendamist. Raamatukogul endal polnud selleks piisavalt kompetentsi. Aasta 2010. algas mitmel tasandil DSpace arenduse arutamise, kus selgus, et ka EMÜ IT osakonnal pole piisavalt kompetentsi sellise keerulise andmebaasi häälestamiseks ja arendamiseks. Lõpuks sai arendusteenus sisse ostetud. Nüüdseks tänu raamatukogu pidevatele nõudmistele keskkond töötab Raamatukogu sisestab sellesse ülikooli teadustööde täistekste PDF kujul. Tänu raamatukogu teavitustööle hakkas DSpace keskkonda kasutama ka õppeosakond.

Tegelikult vajaks DSpace keskkond siiski veel üle vaatamist ja arendamist, et teha seda kasutajasõbralikumaks ning leiaks veel teisigi funktsioone nii raamatukogus kui ülikoolis tervikuna.

2010. aastal tegeldi jätkuvalt raamatukogu kodulehekülje arendamisega. Eelkõige sai tehtud uuendus uue sisutarkvara uuenduse näol. Uus lahendus võimaldab kodulehte mugavamalt ja lihtsamalt hallata. Uuendatud sai ka RVL- tellimissüsteem. Välised muudatused olid minimaalsed ja piirdusid formaadi laiekraani jaoks optimeerimise ja vigade parandustega. Oluliseks sammuks oli kodulehe füüsilise asukoha kolimine valise teenusepakkuja serverist ülikooli enda serverisse, mis läks tänu kolmepoolsele koostööle (AS Piksel – EMÜ IT-osakond – raamatukogu) ladusalt.

Raamatukogu hankis aruandeaastal 6 uut arvutist ja renoveeris 5. Uuendati operatsioonisüsteemid Windows Vista pealt Window-s 7-le koos tarkvaralitsentside soetamisega Võeti kasutusele rakendustarkvara MSOffice 2010.

2009. - 2010. a osales Eesti maaülikool kvaliteedikindlustamise protsessis, mis nõudis ka raamatukogult oma osa. Ka raamatukogu läbis enesehindamise protsessi.

Teisteski ülikooli tegemistes oli raamatukogu osaline. 2010. aasta märtsis toimus Eesti Maaülikoolis arenguseminar, teemaks EMÜ arengukava koostamine. Sellest võtsid osa ka raamatukogu töötajad eelnevalt raamatukogu hetkeolukorda analüüsid ja raamatukogupoolseid ettepanekuid välja pakkudes. Koos ülikooliga ja ülikooli suundumusi jälgides hakkas ka raamatukogu uue arengukava põhimõtteid arutama. 5. mail võeti osa ülikooli iga-aastasest arenguseminarist *2010/2011 õppeaasta arendusülesanded* ning 7.-8. detsembril võeti osa EMÜ fookusvaldkondade seminarist, kus hakati arendama ka EMÜ roheline ülikooli strateegiat. Koos ülikooliga valmistuti ka järgmisel aastal ees seivaks enesehindamise protsessiks, mille eesmärgil toimusid koolitused ja arupidamised.

Raamatukogust on kujunenud arvestatav tugistruktuuriüksus, keda kaasatakse kõikidesse ülikooli arenguprotsessidesse. See aitab raamatukogul ülikooli teaduse ja arenduse suundumusi jälgida ja ülikooli oma põhitegevusega toetada.

Raamatukogu arendamine on rajatud suures osas koostööle. Koostöö realiseerus esmajoones Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusraamatukogude direktorite nõukogu ja ELNET Konsortsiumi töögruppide kaudu. Koostöö sisuks oli teadusraamatukogude komplekteerimiskava ja muude tegevuspõhimõtete jätkuv välja töötamine, infosüsteemi ESTER arendamine, ühiste andmebaaside (e-kataloog ESTER, ajakirjade jooksva analüütilise bibliograafia andmebaas ISE) arendamine ning elektrooniliste teadusajakirjadele juurdepääsu vahendamiseks ühiste kasutuslitsentside ostmine

Koostööd arendati ELNET Konsortsiumisse kuuluvate teadusraamatukogudega andmebaaside ja e-ajakirjade kasutuslitsentside ostmisel ja nende juurdepääsu loomisel ning kõigi konsortsiumisse kuuluvate raamatukogudega infosüsteemi INNOPAC rakendamisel ning ühiste andmebaaside (ESTER, ISE) loomisel ja arendamisel 2010. aastal toimus ka mitmel tasandil koostööna ELNET Konsortsiumi arengukava väljatöötamine.

Raamatukogu töötajad osalevad Konsortsiumi töörühmades :

Li Seppet – andmebaasi ISE töörühm

Heli Viira – haldurite kogu, kataloogimise ja nimenormandmete töörühm

Liivi Kõiv – nimenormandmete töörühm, liigitamise ja märksõnastamise töörühm

Kersti Laupa – teenuste töörühm

Evelin Kübard – teenuste töörühm

Hedi Hellenurm-Sepp – ühishangete töörühm

Traditsioonilisteks koostöövormideks nii eesti kui välismaa raamatukogude vahel on publikatsioonide vahetus, raamatukogudevaheline laenusus ning informatsiooniline koostöö.

EMÜR on AGLINETi (Agricultural Libraries Network) liige. AGLINET kui koostööl põhinev raamatukogude võrk loodi 1971. a. IAALDi (Rahvusvahelise Põllumajandusspetsialistide Assotsiatsioon) raames ja tänase seisuga on selles 49 liiget. EMÜ Raamatukogu on AGLINET-i liige alates 1992. a. Regulaarne koostöö on toimunud 1995. a. alates. EMÜ Raamatukogul on koostööpartneriteks põllumajandusraamatukogud USA-st, Hollandist, Saksamaalt, Kanadast ja Skandinaaviamaadest. Tänu AGLINETi liikmelisusele on EMÜ raamatukogul RVL-teenus tunduvalt odavam.

Jätkus koostööprojekt FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) AGRIS/CARIS keskusega. Raamatukogu saab ja säilitab põllumajandusalaseid FAO trükiseid.

6. TÖÖTAJAD

2010. a lõpul oli raamatukogus 20 töötajat (18,5 ametikohta), sh raamatukogunduspersonal 19 (17,75 ametikohta) ja infotehnoloog (0,75)

Raamatukogunduspersonal haridustase:

- ülikooliharidus 10, sh raamatukogunduslik 2
- rakenduskõrgharidus 4, sh raamatukogunduslik 4
- keskkharidus 6, sh raamatukogunduslik 3.

Raamatukogu koosseis on sellise suurusega, et väga täpse tööjaotuse ja õige logistika korral on tagatud raamatukogu teenuste kvaliteetne täitmine. Töötajad jagunevad osakondadesse: komplekteerimise- ja kataloogimise osakond, bibliograafiaosakond ja lugejateenindusosakond. Peale selle on veel IT spetsialist, kelle ülesandeks on nii arvutiti- kui kogu muu tehnikaalane valdkond ning välissuhete spetsialist, kelle töövaldkonda kuulub e-andmebaasid, RVL ja suhtlemine/kirjavahetus välismaaga. Kõigil töötajatel on peale oma põhitöö veel teisi ülesandeid: kuuluma ELNET Konsortsiumi töögruppidesse, võtma osa ülikooli ja raamatukogu arendusülesannete koostamisest, koostama näitusi, olema valmis ja kompetent teiste osakondade tööülesannete täitmiseks. Kõige rohkem planeerimist vajab lugejateeninduse käigushoidmine töötajate puudumise korral. Kvaliteetse lugejateeninduse tagamiseks tuleb väga kiiresti reageerida ja asendajad leida.

Infovahetus raamatukogu ja ülikooli akadeemiliste üksuste vahel on paranenud tänu sellele, et üks töötaja tegeldes ülikooli raamatuvara arvelevõtmise ja e-kataloogi sisestamisega, tegeleb ka infovahetusega.

2010. aastal oli raamatukogu töötajatel 5 koolitust:

- Teenindaja suhtlemispsühholoogia (Tiina Sarjas, Hedi Hellenurm-Sepp)
- Arenguvestluste strateegiline juhtimine (Tiina Tohvre)
- Monograafiate kirjeldamine MARC21-s (Merle Keedus, Agne Sirkel, Evelin Kübard)

- Enesekehtestamise julgus (Piret Laas, Liivi Kõiv, Tiina Tohvre)
- Arenguveestluste strateegiline juhtimine (Li Seppet, Heli Viira, Kersti Laupa)

Lisaks koolitustele võtsid raamatukogu töötajad osa ka teadusraamatukogude talveseminarist Käärikul (4 inimest), ELNETI haldurite kogu suveseminarist Hiiekivil (2 inimest) ja teadusraamatukogude suveseminarist Palmses (2 inimest).

2010. aasta sügisel läbisid 6 raamatukogu töötajat tervisekontrolli.

EMÜ raamatukogu kulud 2007

2009		EMÜ	HTM		
			tegevuskulud	HTM teavikud	
510	TÖÖJÕUKULUD	1 877 649,85	775 655,55		2 653 305,40
511	Töötasud-puhkusetasud	1 396 836,85	577 011,55		1 973 848,40
512	Sotsiaal- ja töötuskindlustusmaks	480 813,00	198 644,00		679 457,00
520	TÖÖTERVISHOIUKULUD	2 227,00	2 502		4 729,00
521	Töötervishoiukulud	2 227,00	2 502		4 729,00
530	KOOLITUSKULU	3 000,00	14 503		17 503,00
531	Personalikoolius	3 000,00	14 503		17 503,00
540	LÄHETUSED	425,75	4 392,50		4 818,25
541	Vabariigisisised lähetused	425,74	4 392,50		4 818,24
550	KANTSELEI- JA MAJANDUSKULUD	892 764,11	214 499	1 400 000,00	2 507 262,62
551	Telefonikulud	5 793,78			5 793,78
552	Kantseleikulud	14 433,50	25 088,62		39 522,12
553	IKT kulud	0,00	72 411,94		72 411,94
554	Raamatud jm. teavikud	866 584,52	105 148,66	1 400 000,00	2 371 733,18
559	Muud majanduskulud	5 952,31	11 849,29		17 801,60
560	TRANSPORDIKULUD	11 161,88			11 161,88
561	Transpordikulud	11 161,88			11 161,88
570	ESINDUSKULUD JA ERISOODUSTUSED	132,91			132,91
572	Erisoodustuskulus				0,00
573	Erisoodustusmaksud	132,91			132,91
580	PÕHI- JA VÄIKEVAJENDITE OSTUD		54 480,00		54 480,00
581	Põhivahendid				0,00
582	Väikevahendid		45 400,00		45 400,00
583	Põhi- ja väikevahendite käibemaks		9 080,00		9 080,00
590	RUUMIDE ÜLALPIDAMISKULUD				0,00
594	Valvekulud				0,00
596	Korrashoid				0,00
599	Muud ruumide majanduskulud				0,00
600	MUUD TEGEVUSKULUD	35 309,53	72 439,44		107 748,97
601	Kirjastamine				0,00
608	Ülikoolisisesed teatised	-5 193,17			-5 193,17
609	Muud tegevuskulud	40 502,70	72 439,44		112 942,14
610	ÜHEKORDSED PROJEKTID		59 009		59 009,00
611	Liikmemaksud		59 009		59 009,00
KOKKU		2 822 671,03	1 197 480,00	1 400 000,00	5 420 151,03

Kasutuskogu 2010										
Teavik	Ühik	Teavikute arv aasta algul	Kokku						KUSTUT	KOKKU
				ost	vahetus	annetus	sundeks	muu		
Paberkandjal raamatud	köide	273 274	1250	891	0	359	0	0	11417	263 107
	laudimeeter	8543	0							7 517
jadaväljaanded kokku	arvestusüksus	22 832	5852	270	14	0	0	5568	581	28 103
	laudimeeter	1543	0							3 307
ajakirjad	aastakomplekt	6 018	3863	203	2	0	0	3658	146	9 735
	laudimeeter	1059	0							2 781
ajalehed	aastakomplekt	527	10	10	0	0	0	0	435	102
	laudimeeter	21	0							4
jätkväljaanded	eksemplar	16 287	1979	57	12	0	0	1910	0	18 266
	laudimeeter	462	0							522
käsikirjad	eksemplar	11 877	32	0	0	32	0	0	8059	3 850
	laudimeeter	357	0							116
muud teavikud	eksemplar		0							0
kaarditeavikud		0	153					153		153
Kokku paberkandjal	arvestusüksus	307 983	7287	1161	14	391	0	5721	20057	295 213
	laudimeeter									10 933

Eesti artiklite andmebaasi ISE bibliografeeritavad väljaanded

Ajalehed

Eesti Põllumees
Maaülikool
Mahepõllumajanduse Leht

Ajakirjad

Aed
Agraarteadus
Eesti Jahimees
Eesti Loomaarstlik Ringvaade
Eesti Mets
Kalastaja
Koer
Maakodu
Maamajandus
Metsamees
Targu Talita
Tõuloomakasvatus
Õu

Jätkväljaanded

Aastaraamat Mets
Aastavakk : maarahva teatmik - kalender
Agriculture and rural life
Agronomy Research
Agronoomia
Aiandusfoorum
Akadeemilise Metsaseltsi toimetised
Dendroloogilised uurimused Eestis
Eesti Agraarökonomitide Assotsiatsiooni väljaanne
Eesti Maaparandajate Seltsi toimetised
EMVI teadustööde kogumik

Eesti Maaülikooli teadustööde kogumik
Eesti parkide almanahh
Eesti Põllumajandusmuuseumi aastaraamat
EPMÜ maastikuarhitektuuri eriala toimetised
EPMÜ Metsandusteaduskonna toimetised
Lihafoorum
Luua Metsanduskool : artiklid ja uurimused
Maaelu foorum
Maalehe aastaraamat
Metsaalmanahh
Metsanduslikud uurimused
Piimafoorum
Põllumajandus ja maaelu
Põllumajandusmuuseumide toimetised
Sordiaretus ja seemnekasvatuse : teaduslikud tööd / Jõgeva Sordiaretuse Instituut
Teraviljafoorum

Erialased teadus- ja konverentsikogumikud

Näitused 2010

1. Lugesisaasta
2. Elu ja olu Eesti Vabariigi algusaastate Tartus
3. Andres Lumi fotonäitus „Linnavaated“
4. Anke Oksa maalinäitus „Esimene vaatus“
5. Eesti looduskaitse 100
6. Ex libris
7. 90 aastat metsanduslikku kõrgharidust
8. Professor Julius Tehver 110

